



## Universitätsbibliothek Paderborn

**D]rectoriu[m] co[n]=||cubinarioru[m] saluberrimu[m] quo  
|| queda[m] stupe[n]da et quasi i[n]audita || pericula  
q[ua...] apertissime resoluu[n]tur nedu[m] clericis aut  
etia[m] laicis hoc || crimine ...**

**Arnoldus <de Tongern>**

**Agrippine, 1509**

**VD16 A 3769**

Co[n]clusio Quarta.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-34663**

## Quartū

teneant famam custodire. et infamiam pro posse repellere. Et alij qui non  
presunt quibus custodia proprie salutis iminet. sue humilitati prouidentes.  
famam vel infamiam premnere possent. et non curare linguas  
pescere detrahentium. Nihilominus tamen omnes occasione infamie  
subtrahere tenent. Alia enim sine scandalo actiuo transiri non possent.  
quod est semper peccatum. De beato Thomas Per hoc respondet  
ad argumenta eorum hypocrisis fucata quod sancti patres ex humilitate  
infamiam sustinuerunt. sed non dederunt occasione infamie per peccatum  
aut speciem seu similitudinem peccati. quemadmodum excecati et effemi-  
nati concubinarij faciunt. siue ergo presunt inter eos qui habent imita-  
ri siue non. semper peccatorum tenebris ambulant nisi concubinam postea  
ter abijciant. Oportet enim ut etiam de Alexander de aless. eum cui detra-  
hitur incidere causas retractionum et scandali. quod ut de beato Tho-  
mas in quarto dist. xxxviii. Quibus siue perfectus siue imperfectus ter-  
netur ad hoc quod edificet primo exemplo suo. secundum illud Ecclesiastici. xvii.  
Deus vnicuique mandauit de primo suo. quod non solum exempla maiorum.  
sed etiam equalium et minorum nata sunt mouere. hec ille

### Conclusio

Quarta. que ad modum corollarij sequitur predictas  
tres conclusiones et etalis. Confessor scienter absol-  
uens absolutio sacramentali concubinarij peccat mortaliter. Nec non con-  
cubinarij recipiens sacramentum seu absolutioem tale aduerteter. Pri-  
ma per conclusionem sic probatur. Absolvens de facto aliquem a peccatis a quibus  
non potest de iure. peccat mortaliter. scilicet confessor concubinarij dum eum absoluit  
agit huiusmodi. g. Maior pars et Richardi in. iiii. dist. xviii. arti. ij. q. v.  
Scienter enim inquit et ex deliberatione peccata sibi peccata abuti in iudicium  
aie alteri est mortaliter peccare. scilicet sic absolvens peccata sibi peccata abuti  
in iudicium aie illi que sic absoluit. et dat illi intelligere quod absolutio  
sit. cum enim non sit quatenus in se ipsum ponit in errore. vnde super sic absoluentem  
cadit illa maledictio Deuteronomio. xxvii. Maledictus qui errare facit in  
itinerem cecum. hec ille. Minor pars. quod concubinarij ex quo contrinuat peccatum  
iuxta conclusiones predictas non potest absolui. g. Unum de etiam Durandus or-  
dinis minorum in summa. que dicitur Anthonij allegat in tertia pre-  
ter. xvii. c. j. §. xvj. si confessor indicat licitum quod est illicitum. tamen confessor qui per-  
nitens in foueam cadit. Secundo probatur. Confessor qui comitatur peccatum mortali-  
ter peccatis. per hoc quod eum absoluit peccat mortaliter. scilicet confessor concubinarij  
ipsum absolvens agit huiusmodi. ergo. Minor pars. quod concubina-  
rius recipiendo absolutioem sacramentali. ut iam statim in secunda preter huius  
peccatis dicit mortaliter peccat. et quod confessor huius legitima causam tene-  
gandi sibi absolutioem huiusmodi. eo quod in huius statu dum non vult abijcere  
concubinam peccat. primi non debet sequi necessario quod confessor dum ipsum concubi-

# Foliū

narū absoluit ipius pctō cōicet. 7 p dñs mortali peccat. hec rō ptz  
p dictū durādī in. iij. put inferi? in sequēti q̄stiuñcula septima alle  
gat in forma. Nō igit̄ imerito p̄fessor absolutōem negare hz ipi cō/  
cubinatio. Dicit em̄ etiā doctor Henric? boye circa c. qd̄ qd̄. de pe.  
et re. q. ppter pctā manifesta sacramēta denegare p̄nt. xcv. dist. illud  
tū sint malis in iudiciū. de p̄se. d. ij. c. q̄ scelerate. et c. et sc̄tā. ¶ Aduer  
tat tū hie p̄fessor textū. c. qm̄ qd̄ palle. vbi decretalis vult q̄uis pec  
cator q̄ p̄fuerat in pctō nō dz nec p̄t absolui a p̄fessore. et? p̄fessio tū  
nō ē respōnda. s; dz recipi 7 sibi exhiberi p̄uidū p̄fessio. qd̄ scz p̄uidū  
p̄fessio s̄m q̄ Panoz. ibidē declarat. erit q̄ sepe p̄fiteat. qz ex frequēti  
p̄fessione facili? respōdit peccator. Et p̄nā etiā inūgenda est talibā  
tenti p̄positū nō abstīnēdi a pctō. qz tal p̄nā nō p̄fit ad vitā eter  
nā. ex q̄ p̄fitens talis nō ē in charitate. p̄dest tū ad multa alia. put  
ibidē in glo. declarat. Un̄ d̄t p̄cludendo q̄ p̄fessor dz admittere ad  
p̄fessionē quēlibet 7 nō repellere. qz forte inq̄t dicit se velle abstīnere.  
Absolutōem tū inq̄t ad p̄positū nō p̄trito nō faciet. nō em̄ p̄t absol  
ui ab vilo pctō cū nō sit in charitate r̄c. hec ibi. ¶ Sc̄da ps p̄clusio  
nis hui? q̄ scz p̄cubinari? recipiēs sacramētū p̄nē 7 absolutōem  
sc̄ienter peccet mortali. ptz p̄ Bonauē. in. iij. dist. xvij. vbi vult q̄ ac  
cedens ad p̄fessionē indisposit? 7 absolutōem accipiēs sine p̄dispo  
sitione p̄babili. vt qz p̄tinuat pctm̄ mortale q̄tū in se ē. talis facit ir  
ritū sacramētū. qd̄ nō ē sine p̄temptu. 7 sic de nouo mortali peccat.  
Nec etiā ē sn̄ia Ricardi ibidē eadē distinctōe dicētis. q̄ talis q̄tū in  
se ē facit irreuerentiā sacramēto q̄ nō videt sine p̄ceptu si absolutōez  
accipit sacramentalē. hec ille. S; p̄cubinari? agit h̄mōi. nō em̄ est  
p̄tritus vt sup̄ p̄ allegata in p̄clusionib; paruit. Cōtinuat em̄ pec  
cātū vt exponēdo se periculo recidivi in mortale fornicatōis. vt ex p̄  
te scandali actiui mortalis. Ex his iā ptz heu heu lamētabile dictū  
q̄ p̄cubinarij absolutōem sacramentalē recipiendo nō liberant a pecca  
tis. s; mag; illa q̄ant. 7 nedū ipi. s; 7 p̄fessor eoz nouo pctō p̄cipitaf  
¶ Si q̄s iā arguat p̄tra p̄clusiones p̄dictas multis amaras. scriptū  
est Ezechiel. xxxij. et. xvij. q̄tēncūq; igemuerit pctōr p̄ pctō suo nō  
moriēt in eternū. s; viuet. Un̄ d̄t sic ibidē. Impietas impij nō noce  
bit ei in q̄cūq; die p̄uersus fuerit ab impietate sua Et habet idē de pe.  
dist. vij. c. null? s; p̄cubinari? dū p̄fiteat p̄sumit dolere p̄ pctis. q̄tū  
dz absolui. R̄ndet q̄ auctoritas p̄dicta itelligit de gemitu p̄fecto q̄  
dicat p̄tritoem. s; iuxta declaratōem p̄dictā p̄ierim p̄me p̄clusionis  
talē gemitū p̄tritois nō p̄sumit p̄cubinari? h̄ere dū nō vult fir  
miter p̄fecta volūtate p̄cubinā abūcere. Un̄ etiā de p̄cubinarijs d̄t  
doctor eximi? theologie Jacobo de paradiso ordinis Cartusien; in

27

Solutio

## Quintū

de statu et officio ecclesiasticarum personarum. quod nunquam vere penitentem seruantes apud se concubinas. etiam si tot funderet lacrymas quod maria Magdalena eo quod occasiones peccatorum tollere non proponit. hec ille

**¶** Primo circa hoc. An sufficiat perfecta voluntas et propositum abijciendi concubinam in concubinario ut possit absolui. Rñdē p̄ distinctōem iuxta deliberatōnem de sup̄ habitā. Aut concubinarium publice apud eos quod sciunt eū concubinarium vult cōicere cum tali sola voluntate. aut nō. Si sic. tunc nō potest absolui. nō em̄ sufficit voluntas abijciendi in hoc casu. s; etiā requirit̄ necessario cū h̄ quod de facto concubina de domo eius sit abiecta. Cuius rō. quod publice cōicando et ingerendo se diuinis alios scādalizat quātū in eo ē. sicut sacerdos concubinarium. ut p̄ in. iij. dist. xij. p̄ doctorē subtilē publice celebrādo mortālī scādalizat. Cū utrobique tā in cōicando quā celebrādo. ut infra latius dicit̄ sub periculo cōcepti et irreuerētie sacramentū diuinissimū collocaf. In signū cuius ut infra sexta quāstione sequenti ponit̄. concubinario publico deneganda ē cōmuniō. Cōcubinari⁹ ḡ autē concubine abiectiōne volēs cōicere. quod p̄ propositū solū abijciendi concubinā quod latet scādālū hoc quod cōicando iminet nō sufficiēter tollit nec reuocat. s; potius hoc ipm̄ nitit̄ puocare. sc̄q̄ quod nō dicit̄ p̄rit̄ p̄sumi. et p̄ sequens nec dicit̄ absolui. quāuis p̄ dolor cū concubinario et eorum concubinis ī periculū aiaz in festo pasche huius p̄trariū videat̄ in practica. Si autē scōdo. concubinari⁹ h̄ voluntatē firmā abijciendi concubinā. nō inante abiectiōem vult cōicere. sic dōm̄ ē quod tūc potest absolui si perfecta fuerit voluntas. ita quod in incōtinēti sine mora dū potest concubinā ipam firmē abijcere velit. Et ita sub hac distinctōe ad vitandū periculū. nup̄ min⁹ digeste posita tractatulo de auisamento concubinariorum velis intelligat̄

**¶** Scōdo p̄sequēter. penes quod debeat p̄fessor discernere concubinarium perfecta voluntatē abijciendi concubinā habere. Rñdē quod perfecta voluntas abijciendi concubinā includit verā p̄ritiōem de peccatis. in quā s̄m̄ te. Thomā in quāto. peccator totalī affectū peccati dimittit. et delectatio peccati. ut ibidē in quāto Bonauē. ut totalī remouet. id tūc perfecta voluntas abijciendi iudicat̄. quā nulli⁹ peccati mortālī periculū ē aut manet in mora. Cui⁹ signū extat euidēs quā concubinari⁹ nō tardat nec vult tardare post p̄fessionē. et post susceptā penitentiā concubinā abijcere. Nescit em̄ tarda in olimina spūssci grā. ut ait Ambrosius. Sicut ḡ veneno intorcat⁹ oīb; postpositis cogitat de cura sic cōcubinariū vere p̄riti nō abhorret. s; sine mora anhelat a concubinis separari deū timētes et iudicia eius. Timor em̄ dñi expellit peccatū. Ecclesiastici p̄. ¶ Ecōtra s̄o imperfecta voluntas abijciendi concubinā in concubinario pensat̄. quā attrino potest quā p̄ritiō dicit̄. quā delectatio peccati non.

## Foliū

remouet. s; sapor pcti aliq̄ mō manet. vt in q̄rto d̄c Bohauē. Tūc  
signū p̄z. dū em̄ sup̄ separatōe faciēda de scubina seriose amonēf  
vt cū effectu impleant. tūc anxiat̄ in corde. z cōiter imutant̄ in facie. et  
diuersa q̄runt diuerticula ad prelandū separatōnem hmōi. Itaqz  
sub vulpina sciciētia pctētes se absolui dicūt i cōi. doleo q̄ tēū offēn  
di. finalr hūc statū scubinā? p̄tinuare nolo. vna dierū scubinam  
abyciā. me emēdare volo q̄rū fragilitas p̄mittit hūana. z talia filia  
S; reuera hec cōis displicētia seu velleitas volūtāt̄ impfecte non  
sufficit in scubinario vt possit absolui. Un̄ q̄dā doctor theologie  
eximius publice Colonie determinauit z dixit in scholis Quicunqz  
sacerdos absoluit eū quē diciturāl̄ nō videt stritū. vtputa. qz vt  
det eū dē in publicis pctis vl̄ vsure vel fornicatōis. tal̄ p̄fessor nō ē  
fidel̄ dispēsator dñi. nec vere. s; solū apparēter absoluit. hec ille

**Q̄** Tertio. An scubinari? statim absqz mora teneat̄ scubinā  
abijcere. ita q̄ dū p̄t neq̄at abicēdōz ei? differre Rūdef  
q̄ scubinari? dū p̄t. nisi scubinā abijciat ceteris paribz cātenēdo vī  
det peccare. Probat̄. q̄cunqz nō phibet piculū pcti mortal̄ in se aut  
in alio q̄n se casus offert z phibere p̄t. necessario peccat. vt infra sc̄do  
piculo in sc̄da p̄lone declarat̄. sed tenens scubinā dū p̄t eā abijcere  
nō phibet piculū pcti mortal̄. vl̄ ex p̄terecidui. vl̄ ad min? ex p̄te  
scandali. q̄ talis necessario peccat. Minor p̄z. qz idē ob̄p̄ z equal̄ rō  
scandali p̄stat̄ p̄ hoc hodie sicut heri aut tempe p̄terito p̄stata fuit. z  
eque manet scubinari? infamis nūc sicut tūc. Ideo necessario seq̄f.  
q̄ sicut tūc ita z nunc publice tenere scubinā dum p̄t remoueri erit  
scandalū z pctm̄. In signū cui? nec hodie sicut nec tpe q̄cūqz sacer  
dos scubinari? absqz mortali scādalo p̄t celebrare publice. put̄ p̄ do  
ctore subtile in q̄rto. dist. xij. p̄z z infra notat̄ ¶ Si arguas. occa  
siones pctōz nō subito sp̄ necessario sunt remouēdo. q̄ nec scubina  
a scubinario. z ita tāgit. Lacellarius in de sex lectionibz. lectōe q̄rta.  
corollario q̄rto. ¶ Rūdef q̄ vtiqz dū iminet piculū pcti mortal̄  
in se aut in alio occasiones subito sunt remouēde. p̄ nullo em̄ tpe li  
citū est se aut proximū periculo pcti mortal̄ exponere. put̄ in casu  
nostro stringit. om̄i em̄ die alij z p̄sertim q̄ pus ignorauerūt de no  
uo scandalizari p̄nt in imitādo vl̄ iudicādo aut alio mō. Et q̄uis  
raro aut nūqz in tam breui tpe q̄s scandalizaret̄. sufficit ad peccatuz  
scandali q̄ ex natura actus q̄s ex eo possēt scandalizari. vt supra de  
scādalo patuit. Un̄ regulariter. sicut fm̄ dñm Antoninū vbi supra  
nullo tpe lz publice visitare p̄sonā secū suspectā. ita nec aliq̄ tpe regu  
lariter licitū est publice p̄sonā suspectā secum tenere. S; iterum

6. 1. 10

## Sextū

dicat. ex his videtur sequi vñ impossibile. ponat q̄ scubinaris  
rome aut alibi extra domū peniteat. si tunc manente scubina in do  
mo scandalizando peccat. ergo simul peccaret ⁊ peniteret. qđ impli  
cat. Rñdetur. vt partim elicui ex beato Tho. in q̄rto. distin. xvij.  
q. ij. si scandalū in tali casu contingat dum scubinaris aliunde pes  
niteret ppter hoc. quia scubina eius in domo adhuc manet. hoc nō  
imputat ei in culpam. sed est effectus horis peccati aggravans ipm.  
et quia hoc peccatū iam per penitentiā supponit delictum etiam ipsa  
aggravatio. tunc in hoc vt in sua causa deleta indicat. Sicut a simi  
li potest quis seminando heresim per doctrinā hereticā alios scan  
dalizare. ⁊ postmodū rome desup penitere. In quo casu si ante reuo  
catōnem hec heresis seminata prīnuetur a scandalizatis. tunc hoc ei  
nō imputatur in culpam. supponitur em̄ rome iam desuper penite  
re. Verum qđem sicut talis de post q̄primū potest tenetur sub pena  
noui peccati mortalis scandalū hoc per reuocatōem heresis remoue  
re. Ita in pposito q̄primū potest ip̄e scubinaris tenetur remoue  
re scubinam. als̄ omissiue nouam culpam necessario incurrit.

Predictis sonat dictum cuiusdam doctoris theologie dicentis.  
anteq̄ scubinaris debeat absolui. oportet q̄ propositum habeat in  
incōtinenti dimitte scubinam (saluo tamē intellectu in prima  
questione iam posito) Als̄ dī pdurat in continuo mortali pctō. cum  
retineat materiam ⁊ occasione scandali secum notorie in domo ⁊c.  
hec ille. Sequitur ergo ppositū si in incōtinenti tenet q̄ hec abiectio  
mō pfato absq̄ peccato neqat differri. Insup pdicta vident̄ p̄fir  
mari ex signo. puta. qz concubina sacerdotis q̄diu secū manet in  
domo. eo q̄ p̄sumptio ē p̄tra eā sup indecenti adherētia. p̄t excōmu  
nicari. ergo eā tenere dū abici p̄t videt̄ illicitū. Antecedens patz p. c.  
si scubine. de sen. excōi. vbi dī Panor. Nota hic ex textu scubinam  
clerici ppter delictū scubinatus posse excōicari p̄ eccliam q̄tūcūqz  
laica sit. sortitur em̄ forū ecclesie rōne delicti. peccat em̄ in ecclesiam  
turpiter adherendo clerico. ⁊ ideo potest puniri p̄ eccliam. p̄ hoc  
vide textum cum glo. xxij. disti. eos. et. xv. q. vlti. c. cum multe. hec  
ille. Sequitur ergo q̄ statim scubine necessario sunt remouende.

Si iā scubinari⁹ dicat q̄ ppter incōmoda tpalia ex hac sepatio  
ne sibi iminētia neqat ipam tā subito pficere Rñdet sibi. qz h̄mōi  
adhesio ⁊ pmanētia scubine ē aīe sue mortifera. iō dāno tpali non  
obstāte optz scubinā remouere. Salus em̄ aīe cuiuscūqz incōmo do  
cōtingenti aut dāno tpali p̄fert. Tot⁹ siqđē mūd⁹ inq̄t Bernar. in  
libro meditationū. c. vj. ad vni⁹ aīe p̄clū estimari nō p̄t. nō em̄ p̄ to  
to mūdo de⁹ aīam suā daret quā p̄ aīa huana redit. hec ille. vii. xxij

Solutio

No  
Solutio

## foliū

q. iij. Si habes. p̄ etiā q̄ mal⁹ ē dāmnū vni⁹ aīe q̄ mille corpōz ⁊ q̄ dāmnū aīe dāmnō rez t̄paliū p̄pari nō possit. Quivis q̄ ⁊ p̄fertiz scandalosus ꝛubinari⁹ tenet pot⁹ p̄ntis tribulatōis oīa incōmōda ⁊ mala t̄palia q̄tūcūq̄ imania pati q̄ malo p̄sentire aut sic adherere. vt p̄z p̄ter. in c. sacris de his q̄ vi metus ve cā sunt.

**¶** Quarto. p̄pter q̄sdam indiscrete ꝛubinarios sacerdotes absoluentes. An ad eos absoluendū sufficiat firmū abijciendi p̄positū. R̄ndet iuxta deliberatōem p̄ doctores habitā. ve partim tactū ē in p̄ma q̄stione iā mota. Aut talis sacerdos ꝛubinarius notor⁹ ē celebraturus. Aut nō ē celebratur⁹. Si sic. tūc nō d̄z nec p̄rite absolui. Cui⁹ rō. dū em̄ publice apud eos q̄ eū ꝛubinariū sciūt celebrat necessario s̄m Scho. scādalizat. put infra post scdm̄ periculū in scd̄a cōclusionē ⁊ scd̄o corollario amplius masticat. Per hoc em̄ p̄positū abijciendi ꝛubinā qd̄ later nō remouet scādālū. ⁊ iō p̄rit⁹ p̄sumi nō d̄z. ⁊ p̄ p̄ns nec absolui. absoluendo em̄ p̄fessor sacramēto p̄nie abutere. ⁊ cū h̄ ad scādālū occasiōē p̄stare.

Ex q̄ p̄z p̄fessores grauissime peccare. vt indies p̄hdolor ad oculū fieri videt. dū ꝛubinariū notoriū quē sciūt celebratur⁹ an̄ ꝛubine abiectōem absoluūt. Si at̄ scd̄o sacerdos talis ꝛubinarius notorius nō ē celebratur⁹. tūc eadē rō absoluendi ē de ip̄o sicut de alijs ꝛubinarijs. put supra dictū fuit. nisi cēlura obstitit eccl̄astica. de q̄ statim post piculū p̄mū latius patebit p̄ opinionēs.

**¶** Quinto circa ꝛubinarios tā laicos q̄ clericos qd̄ cū eis agendū sit dū p̄positū abijciendi ꝛubinā nō iplent. q̄ ad p̄fessionē in eodē statu redeūtes nec deo nec p̄fessori fidē seruant.

R̄ndet vt a doctorib⁹ theologie ⁊ exptis p̄fessorib⁹ oretenus habui. ad vitandū cū talib⁹ hincinde piculū stante p̄tate absoluēdi cōfessor talib⁹ h̄ mō aut in equālentī p̄t dicere. Ebarissime p̄sq̄ te absoluā cū vt audio p̄positū nup̄ p̄ceptū ⁊ addictū nō iplēs. iā expectar an̄ firmū p̄positū ad absolutōem necessariū habeas. Eas igit̄ in signū vere p̄ritōis ad domū tuā ⁊ cū effectu ꝛubinā tuā abijcias. nec lamēta ei⁹ rogo te moueāt. nec lachrymola te restringat. Dicq̄ p̄stater illd̄ christi Joā. viij. Uade mulier ⁊ āplius noli peccare Ita q̄ ꝛubina abiecta cū redieris penitētia tibi ipendā salutarē. Dū em̄ p̄positū recidinādo nō iplēs. ego qd̄ ē in absoluēdo vna tecū videmur p̄nie sacramētū cū scandalo veridere. Sup̄ oib⁹ iā p̄dictis nemo q̄so de nimio rigore me increpare velit. Audiāt ⁊ etiā Bartholomeū de chaymis in suo p̄fessionali notabili sepe ipresso. c. q̄to vbi d̄r. Si q̄a ꝛubinā tenuit v̄ tenet publice v̄ occulte sp̄ ē in mortali p̄ctō. ⁊ iō nō ē absoluēd⁹ nisi p̄us eā licēriet penit⁹ ab eo. h̄c ille

Mora

115

## Septimū.

¶ Dicitur qđ dicendū de nōnullis p̄fessoribz. z vt verius dicā adu-  
latoribz q̄ vel p̄pter timorē vel fauorē humanū p̄cubinariorū stat<sup>o</sup>  
cuiuscūqz. z p̄sertim sacerdotes. p̄latos. z domicellos absqz restricti-  
one absoluit eos in p̄cubinato relinquentes. Tales siquidē p̄fesso-  
res placebō z nō dirige caritātes nō aduertūt. q̄ sicut infirmi nisi cā  
morbi tollat nō sunt capaces sanitatis. Ita nec cōcubinariū sacra-  
mentalis absolutōis nisi p̄cubinas abijciāt. al's em̄ ad p̄fessionē si-  
cte p̄uincūtur accedere. nec penitētie satisfaciūt. Est em̄ satisfactio pe-  
nitētie s̄m Aug<sup>o</sup>. in lib. de dogmatibz. p̄ctōz causas excidere nec sug-  
gestionibz eoz aditū indulgere. Et allegat de peni. z remis. dist. iij. c.  
satisfactio. Ex p̄dictis iam inferē. q̄ p̄cubine z p̄cubinariū indulge-  
tias nullibi p̄nt p̄seq. Un̄ plures eoz tpe iubei vt antea māserūt  
rei frustra visitātes curiā

**De** Septo. Ponat q̄ p̄cubinari<sup>o</sup> de facto p̄cubinā abijciat.  
an tūc p̄ter illā abiectōem notoriā teneat adhuc his quos  
scandalizauit satisfacere p̄ publicā penitētiā R̄ndet q̄ nō absolu-  
te loquendo. vt p̄t notari ex Alberto. in q̄rto. dist. xvij. ar. xxvi. q̄ sic  
d̄r. Quilibet q̄ facit scandalū in cōi nō tenet nisi ad offētionem boni  
exēpli in cōi. q̄ sicut dādo malū exēplū nō facit nisi occasio mali z  
nō cā. ita opa sua de genere bonoz sufficiētē sunt occasio boni. licet  
nō sint cā. Si dicas. magis est damnū spūale q̄ corpale. sed in  
damno corpali tenet q̄s ad restitutōem. z nō dimittit p̄ctū nisi res-  
tituat ablatū. q̄ multo fori<sup>o</sup> in dāno spūali. Concubinari<sup>o</sup> at suo  
malo exēplo multos scandalizauit. q̄ eosdē publice penitēdo tenet  
edificare. R̄ndet p̄ eūdē Albertū ibidē. licz damnū spūale maius  
sit q̄ corpale. nō tñ est ita iniuriosum primo. z hoc ideo. q̄ damno  
spūali nō ledit nisi volēs. damno aut corpali ledit etiā nolēs. z ita  
nō tenet ita directe ad restitutōem. q̄ dāni spūalis qđ sit p̄ scanda-  
lum inuitatiū p̄t esse occasio. sed ille p̄ volūtātē p̄p̄riā est cā. vñ p̄  
hoc ip̄m q̄ alij vidēt bonū exēplū. cū de quolibet p̄sumēdū est bonū  
debēt p̄sumere in eo de p̄teritis penitētiā z remissionē. Quibz reco-  
dat d̄ns Antonin<sup>o</sup> in sc̄da pre summe. titu. ij. c. ij. p̄mo dicens. q̄  
peccātes manifeste dānificātes alios malo exēplo p̄cipue qñ hoc in-  
tendūt vt p̄tēnūt seu paruipendūt scandalū alioz. p̄pter qđ alij ru-  
unt in diuersa vitia. tales tenētur ad satisfactōem bonis exēplis ma-  
nifestis. nō aut tñ p̄pter hoc ad publicā penitētiā s̄m Albe. hec ibi  
Quo tñ p̄cubinari<sup>o</sup> p̄pter p̄cubitum interdū sup p̄catoribz in-  
surijs certis p̄sonis p̄ter exēplū bonū p̄stitū teneat sp̄ealr̄ satisfacere.  
puta virgini sup restoratōe aut in casu filii. nō est p̄sentis specula-  
tionis. sed tractatur p̄ doctores aliūde.

*Satisfactio  
quid est*

*et c.*



**D**e Septimo. An simplex curatus in facie ecclesie teneat p<sup>o</sup>cu-  
 binario notorio eucharistia denegare q<sup>o</sup> de facto ei<sup>o</sup> p<sup>o</sup>cu-  
 bina de domo no est abiecta. R<sup>o</sup>ndel. sacerdos ipis p<sup>o</sup>cubinarijs eu-  
 charistia tenet denegare. als mortali cuiuscif peccare. Prima pars  
 p<sup>o</sup>ponis p<sup>o</sup>bat p. c. p dilectoe. de p<sup>o</sup>seca. dist. ij. vbi p<sup>o</sup> textu cu glo. ha-  
 bet q<sup>o</sup> nec cuiq<sup>o</sup> infami notorio seu manifesto danda est eucharistia  
 cu hoc vt d<sup>o</sup> text<sup>o</sup>. diuine repugnat maiestati r<sup>o</sup>. sed p<sup>o</sup>cubinarij se-  
 dentes cu p<sup>o</sup>cubinjs vt vrozati sunt notorij. q<sup>o</sup> ad coionem no debet  
 admitti. Per textu illi<sup>o</sup> canonis ia dicit loqueret de histione r me-  
 retricib<sup>o</sup> arguit etiā Albert<sup>o</sup> in quarto. dist. xij. a fili. q<sup>o</sup> r alij notorij  
 p<sup>o</sup>seuerates in pcto sicut adulter p<sup>o</sup>uit<sup>o</sup> r notorij p<sup>o</sup> turpe officiu vel  
 p<sup>o</sup>uberniu sunt a p<sup>o</sup>munione repellendi. nisi p<sup>o</sup>orib<sup>o</sup> renu<sup>o</sup>ciates satisfi-  
 ciat. Etiā arguit a p<sup>o</sup>trario sensu. sicut ipis reuerfis ad recociliatio-  
 ne p<sup>o</sup>cciliu Cartaginense no negat recociliatio. q<sup>o</sup> infer. si no reuertu-  
 tur neq<sup>o</sup> p<sup>o</sup>uertit recociliatio dz eis negari. q<sup>o</sup> debet repelli. hec ille. Et  
 p<sup>o</sup> p<sup>o</sup>sequens etiā p<sup>o</sup>cubinarij. Habet em vt inq<sup>o</sup> Richard<sup>o</sup> in q<sup>o</sup>rto. dist.  
 ix. in hoc sacerdos p<sup>o</sup>tra notorij peccatoze legitimā exceptioem qua  
 sibi publice obijcere p<sup>o</sup>t. Sec<sup>o</sup>do p<sup>o</sup>bat. doctores theologij vt b<sup>o</sup>ius  
 Tho. Pet<sup>o</sup> de palude. Durandus Bonanatura. r alij p<sup>o</sup>corditer di-  
 cunt in quarto. dist. ix. r Alexander de ales in q<sup>o</sup>rta pte summe. q<sup>o</sup> sacer-  
 dos illi que scit in manifesto mortali pcto no dz dare eucharistiam  
 Quib<sup>o</sup> p<sup>o</sup>cordat magn<sup>o</sup> ille iurisperit<sup>o</sup> Henricus boye. de penitencia r  
 remissione dices. q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> notorio seu manifesto r infami eucharistia ne-  
 gari debet. r ad hoc allegat. c. p dilectoe. vbi supra. r c. placuit. xxij  
 q. v. r<sup>o</sup>. ergo seq<sup>o</sup>tur q<sup>o</sup> etiā notorij p<sup>o</sup>cubinarijs negari debet. Si em  
 vt dicunt suspectis suspitoe violēta eucharistia negari debet cur p<sup>o</sup>cu-  
 binarijs notorij r manifestis no negaret. Tertio p<sup>o</sup>bat p<sup>o</sup>firmā-  
 do p<sup>o</sup>dicta. Infami infamia facti no est dāda eucharistia. p<sup>o</sup>ut etiā p<sup>o</sup>  
 rōne Landolph<sup>o</sup> in q<sup>o</sup>rto. dist. ix. ad hoc assumit. s<sup>o</sup> q<sup>o</sup> d<sup>o</sup> p<sup>o</sup>cubina  
 de domo p<sup>o</sup>cubinarij no est abiecta p<sup>o</sup>cubinari<sup>o</sup> manet infamis. vt p<sup>o</sup>  
 iij. q. p. q<sup>o</sup> negāda est sibi p<sup>o</sup>munio. Quarto d<sup>o</sup> canon. xcv. dist. il-  
 lud. q<sup>o</sup> sacramēta no debet p<sup>o</sup>ferri nisi penitētib<sup>o</sup>. s<sup>o</sup> p<sup>o</sup>cubinari<sup>o</sup> no p<sup>o</sup>  
 sumit penitēs. vt supra patuit. q<sup>o</sup>. In signū cuius epus manēte co-  
 cubina in domo no p<sup>o</sup>t ei sciēter p<sup>o</sup>ferre ordinis sacramentū. vt patet  
 xxij. dist. c. p. q<sup>o</sup> multo minus sacramentū sacramentoz. scz sacra-  
 mentū altaris ei p<sup>o</sup>ferri no debet. Req<sup>o</sup>ritur em fm Lancellariū in  
 regulis. r Landolphū vbi supra. q<sup>o</sup> notorius peccatoz p<sup>o</sup>us publice  
 satisfiat anteq<sup>o</sup> def sibi p<sup>o</sup>munio. q<sup>o</sup> satisfactio in notorio p<sup>o</sup>cubina-  
 rio extat ad min<sup>o</sup> remotio p<sup>o</sup>cubine r osctio toni exēpli. q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> prius  
 vt p<sup>o</sup>dictū est fm Albertū necessariō ecclesie recociliatur. Confir<sup>o</sup>

## Octauū

mātur p̄dicta a sili. Notorius ꝑcubinariꝝ ⁊ infamis publice se in  
gerēdo diuinis sumēdo sacramētū populū videt scādalizare ⁊ sub  
periculo ꝑtēptꝝ ⁊ irreuerētie sacramētū ponere. sicut a sili d̄t Scotꝝ.  
qꝫ sacerdos ꝑcubinariꝝ celebrādo scandalizat vbi etiā cōicat. vt in  
fra latiꝝ masticat. Concludit ḡ. qꝫ merito ꝑcubinariꝝ a cōione s̄z  
repellendi. teste Chriſto. in homel. lxxxiij. sup Math. vbi d̄t sic. Multo  
demonio peior est qꝫ peccati sibi ꝑsciꝝ accedit. illi em̄ qñ a demone  
vexant puniūt. qꝫ h̄o indigne a deūt. eternis tradētur tormētis. Oēs  
igif inq̄t ad ꝑpositū simplr pellamus quos indigne accedere vide/  
mus. ¶ Secūda pars ꝑpositōnis. videlicz qꝫ sacerdos dans sa  
cramentuz eucharistie manifesto ⁊ notorio ꝑcubinario peccat mor  
taliter. Hoc aperte d̄t Angelus in summa absolute loquens de quo  
libet notorio. Et probatur ꝑ Durandū in quarto. distin. ix. tali  
rōne. Quā q̄s h̄z legitimā cām negādī id qd̄ perit ne hoc sine morta  
li accipit. si dat illud qd̄ perit ꝑmunicat ꝑctō accipiētis in acceptōe  
et ꝑ d̄ns peccat sicut accipiēs mortali. s̄z ꝑ notoriū ꝑctū vt ē ꝑctū  
ꝑcubinariꝝ sacerdos h̄z legitimā cām negādi eucharistiā tali. ergo  
dando peccat mortali sicut accipiēs. ¶ Sed ꝑtra p̄dicta possz q̄s  
arguere ꝑmo ꝑ ꝑciliū Ekantiēse. vt inferius allegat. cuius tenorem  
quo ad sacramentoz amministratōem qdam exponit. videlicz qꝫ per  
hoc habetur qꝫ quilibet curatus ꝑt licite ferre sacramenta ad se ꝑtē  
nentia subditis suis vere v̄l ficte dispositis. nec tenet eos vitate aut  
repellere necario ꝑtētu alicuiꝝ censure eccliasice vel ꝑhibitōis. ex  
cepto vno casu de iniectōe manū in clericū ⁊c. R̄ndet vt post ꝑ  
mū argumētū sc̄di ꝑiculi ad lōgū declarabit. qꝫ hoc ꝑciliū nihil ob  
stat ꝑposito. tāgit em̄ solū censurā ecclie. ꝑtētu cuius iam post cō  
ciliū nō oportz qꝫ talis vitetur. qñ h̄o ius nature aut diuinū obstat  
vt in casu nostro. vtiqꝫ a cōione notorius repellī d̄z ꝑ ca. ꝑ dilectōe  
vbi supra allegatū. ꝑut ad ꝑpositū doctor qd̄ vtriusqꝫ iuris idēz  
affirmat. vt inferius patebit. Secūdo si arguat. Curatꝝ extra fo  
rū ꝑnitētiāle corrigere nō ꝑt. sed negare alicui cōionē spectat ad for  
ꝑtensiosum ⁊ iurisdicōem. ꝑut notari ꝑt ꝑ glo. in. c. trāsmittaz. de  
elec. ergo. R̄ndet ad hoc ꝑ quēdā doctore aliuꝫ quē desup inueni. qꝫ  
qñ d̄z pastores eccliaz parrochialiū nō h̄nt iurisdicōem corrigēdi  
ꝑctā extra forum ꝑnitētie. Verū qdem nisi ex pacifica ꝑsuetudi  
ne hoc habeat de officio archi. ca. dilecto. Vel nisi ex officio eorū ac  
cidatālī h̄ eis incūbat. quēadmodū est in ꝑposito casu nostri. vbi  
parrochialibꝝ sacerdotibꝝ ꝑmittit amministratio sacramēti eucha  
ristie qꝫ monachis ꝑnitꝝ interdicit de iure cōi. ꝑ cle. religiosi. de ꝑni.  
Aut ergo ꝑcedit iurisdicōe oīa alia sine q̄bꝝ iurisdicōe nō ꝑt expli/  
A 4

tari vident omnia. de offi. dele. c. suspitōis. et facit regula in. vi. acces  
 forū sequitur suū principale. Conclusiue g̃ inq̃t iā infero. q̃ cui om̃itū  
 administratio sine dispensatio sacramēti oīa vident om̃issa sine q̃b̃  
 digne. reuerēter. et laudabilr atq̃ honorifice om̃iq̃ scādalo penit̃ ex  
 cluso p̃ferri nō p̃t. Si g̃ recipe volēs eucharistiā sit public̃ et noto  
 r̃ peccator. vt hic loq̃mur de scubinario p̃t iuris auctoritate etiaz  
 notorie corrigi sine redargui. facit. c. p̃mā de peni. et remis. manifesta  
 pctā nō s̃t occulta purgatoe corrigēda. et apl̃. j. ad Thimo. v. Et  
 h̃ nedū p̃pter ip̃m vt melior fiat. s̃ etia ne aliū in quoz notitiā pue  
 nit scādalizent. et vt audacia peccādi abstrahat ab hoīb̃. vt in. ca. vt  
 fame. de sen. excō. Igit̃ inq̃t q̃uis pastores et curati p̃dicti iurisdic  
 onē nō habeāt. in isto t̃n casu certū ē ministeriū eis om̃issum. de offi.  
 dele. c. q̃m̃. et ad hoc facit singulariter glo. in clemē. religiose. de puile.  
 Cū si indr̃ter sine discussione ministrari deberet eucharistiē sacra  
 mētū. siliter tūc eēt h̃strionib̃ furiosis et meretricib̃ seu pueris mi  
 nistrādū. q̃d t̃n iura maxime vetāt. Tertio si arguat scubinario  
 obijciēdo sacerdoti. ego sum p̃fessus. ideo optz q̃ res mihi eucharis  
 tiā vt ceteris. In foro em̃ penitētiā credi homini p̃ se et p̃tra se. vs  
 de b̃t̃is Tho. et aliū doctores. et etia p̃ de homi. c. significasti. ij. Re  
 spondet idē q̃ verū q̃dē hoc est. caste t̃n intelligēdo. nisi videlz eui  
 dentia patratī criminis q̃ nō indiget clamore accusatoris fm̃ Aug.  
 p̃trata s̃bis est. vñ ex hoc q̃ plus valēt opa q̃ s̃ba. regulare ē q̃  
 nō fiat s̃bis illi? vbi p̃trarietas oñdis in facto p̃manēte Cū ad p̃  
 positū. q̃ scubinario tenēte scubinā impedimētū hoc puta noto  
 rietas p̃trina pcti nō solū ad for̃ p̃niale. s̃ etia ad for̃ iudiciale p̃  
 tinet. in q̃ foro iudiciali nō credi hoī. p̃ se. Ideo nō tenet sacerdos  
 scubinario p̃fessi credere. Merito em̃ audiri nō d̃z q̃ sibi p̃trarius  
 existit dicēdo se penitēte et ope p̃trariū demōstrat. vñ q̃ p̃pter adul  
 teriū et vsurā p̃t sacra cōio negari. g̃ a sibi in p̃posito scubinario ne  
 gari d̃z. vbi em̃ eadē rō ibi idē ius eē d̃z. c. trāstato. de p̃sli. hec ex illo  
 Nec p̃suetudo p̃traria in hoc casu curatū seu sacerdotē quēcūq̃ ex  
 cūsare p̃t. eo q̃ eucharistiā scubinario dare repugnat iuri nature. vt  
 infra post sedm̃ periculū in p̃mo notabili habes discussum. oīs em̃  
 p̃suetudo q̃ iuri nature aduersat ē mala et abijciēda. vt p̃z dis. viij.  
 mala. Quarto si curat̃ mēte p̃ternit̃ arguat. me oz ad miñ do  
 micellis et eoz scubinis eucharistiā ministrare. eo q̃ tales mihi cū  
 alijs nō synodāl. R̃ndet ex q̃ vt sup̃ patuit repugnat diuine maiesta  
 ti. et sic iuri diuino et nature dare eucharistiā scubinario. is nō obstā  
 re hac om̃issione synodali etia illis tenet renegare. Jure em̃ diuino  
 curat̃ subditos suos a vitijs subleuare h̃z. et q̃zū in ip̃o est sp̃ p̃ser

## Nonū

uare. Et qz in notorio facti nō requiritur ordo iuris qui alia regularis  
ter est seruad<sup>o</sup>. de iureiurā. ad nostrā. ij. Euidētia em̄ patrati sceleris  
clamore nō indiget accusatoris. vt. c. euidētia. de accusa. Qz si vellet  
appellare nō est appellatōi hui<sup>o</sup> referendū. de appella. p̄terea Ideo in  
notorijs nō hz expectare accusatōez synodale Nō em̄ valet argumē  
tū. meretrix nō synodaf. ḡ dz ad cōionē admitti. Cōcludit ḡ. qz cu  
rat<sup>o</sup> etiā si mors sibi a domicellis ꝓcubinarijs minef. cōionē eis ne  
gare dz z tenef. Qz si q̄s sup hoc miref. qz mors curato poti<sup>o</sup> sit  
sustinēda añqz ꝓcubinario tribuat eucharistiā. Audiāt q̄so desuper  
Chriſo. in homelia ꝓallegata hoc intrepide dicētē. Etiam inq̄t ꝓ/  
us tradā meā qz dñicū alicui corp<sup>o</sup> indigne. sanguinēqz meū effun  
di potius patiar qz sacratissimū illū sanguinē p̄terqz digno ꝓcedaz  
¶ Primū periculū em̄ eccliaſticoz z ꝓsertim circa sacer  
dotes ꝓcubenarios notorios ex euidētia facti.

**C**irca sacerdotes Cōcubenarios no/  
torios ex ꝓdictis ꝓz  
stabilis ꝓsideratio. Cū em̄ vt iā declaratur est ꝓcubinarij  
dū mytuo se absoluūt ꝓ duo mortalia q̄ icurrūt misere  
se ꝓl<sup>o</sup> deturpāt nec se vt ipi putāt ad receptōem sacri purificāt. imo  
necario ad h̄ se min<sup>o</sup> aptāt z cogūt āpli<sup>o</sup> a sacroꝝ receptōe aut āmi  
nistratōe abstinere. Un̄ ḡ sicut d̄t Panor. in. c. vltra. de coha. cle. z  
m. qz sacerdos si fuerit notori<sup>o</sup> ex euidētia facti ꝓmanētis indubi  
tata est suspēsus. z celebrādo peccat mortali. Ita eadē rōne seq̄t qz  
mortali peccat dū alia sacra sumit aut ministrat. Istud clare ꝓz ꝓ  
b. Tho. in q̄rto. dif. xliij. z etiā ibidē ꝓ Alber. dicētes Qñcuqz cle  
ric<sup>o</sup> exercet officiū suū z exhibet se vt ministrū ecclie in ꝓtō mortali  
toties peccat mortali. Un̄ qñ tāgit res sacras vtēs suo officio mor  
tali peccat. Requirit em̄ qz hō sc̄tā sc̄tē tractet. qz vt d̄t Dionys. ca. ꝓ.  
Celestis hierarchie. imūdis nec symbola. id ē sacramētalīa signa tā  
gere fas est. Hoc em̄ est de iure naturali. q̄re d̄t b. Tho. ꝓtra h̄ etiā  
nullus dispēsare ꝓt. Et addit Alber. ibidē. Si dicat hoc dictū gra  
ue valde. Rñdet qz lata est via ducēs ad infernū z multi vadūt ꝓ eā  
Matt. vij. O tremēda sentētia cū stupore maxime sacerdotibz at  
tendēda. Seq̄tur em̄ ex his. vt inferet etiā discipul<sup>o</sup> in smone. xliij  
post festū trinitatis. qz sacerdos fornicari<sup>o</sup>. seu vt ip̄e d̄t sacerdos ex  
istēs in q̄cuqz mortali nodū vere ꝓtrit<sup>o</sup> nec dignā agēs ꝓnīaz vt oz  
quoties actū alicui<sup>o</sup> ordinis facit peccat mortali. Un̄ qñ baptizat  
vel absoluit ꝓsitētes. aut matrimoniū solēnizat. aut sacrm̄ euchar/  
istie. aut extreme vñctōis ꝓbet. vel quoties ex officio ordinis aquaz  
vel sal in die dñica exorcizat. aut cādelas in festo purificatōis ma/  
B ij